

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Mgr. Ing. Matěj Gregárek
Téma práce:	Symetrická koncepce státu
Rozsah práce:	457 000 znaků
Datum odevzdání práce:	21. 2. 2018

- 1. Aktuálnost (novost) tématu** Práce se zabývá postavením, úlohou a hlavně legitimizací státu v době globalizace a dalších společenských proměn. Autor, diagnostikující pohyb směrem od moderního státu, se snaží odpovědět na otázku, „jakým směrem se chceme ubírat, neb ne všechny alternativy jsou stejně žádoucí, ať již jsou polycentrické nebo naopak centralizované na vyšší úrovni, než je národní stát“. Řeší se tedy problematika velmi aktuální, která se nedotýká jen státu jako jedné ze základních společenských institucí, ale přímo nás všech.
- 2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody** Zvolené téma je vysoce náročné. Jeho kvalitní zpracování vyžaduje mezioborový přístup a slušnou orientaci v řadě společenských věd – v sociologii, politologii, ekonomii, historii, právní vědě a státovědě. Zvládnuty musí být na solidní úrovni také dějiny myšlení a autor by měl být patřičně kritický, aby nepodléhal okouzlení různými „populárními“ myšlenkovými směry a vlivu ideologií. V tomto případě musel autor bojovat i s působením vlastních fixních idejí – se svým trvalým a hlubokým přesvědčením o nelegitimitě, možná i o škodlivosti, státu, které má původ v jeho libertariánsko-anarchistické orientaci, jakož i s přichylností k ekonomickým metodám a ekonomizujícímu vidění světa. Nakonec právě tato jeho předpojatost předurčila optiku nahlížení tématu a metody zpracování, ovšem nevygenerovala předem dané řešení. To je výsledkem kriticky vedených úvah.
- 3. Formální a systematické členění práce** Práce je rozdělena do čtyř částí. Úvod je vstupem do problematiky legitimizace státu. Autor v něm slibuje zamyšlení nad soudobým legitimizačním diskursem týkajícím se státu a zejména nad impulzy anglosaské debaty o politickém anarchismu a nad přínosem politické ekonomie (zvláště teorie veřejné volby). První část pléduje pro využití „politickoekonomického instrumentária ... při analýze státu“. Autor se zde přihlašuje k jednomu proudu teorie veřejné volby, který je podle něj paradigmatickým obecnějším než klasická státověda a umožňuje lépe vysvětlit soudobé proměny státu. V druhé části autor definuje pojem legitimacy „jako morální vlastnost (ospravedlnění) státu, která zakládá jeho politickou autoritu“ a tomu odpovídající závazek bezpodmínečné poslušnosti občanů. Toto své „vnější“ pojetí legitimacy konfrontuje s odlišnými přístupy, především s tradičním konceptem systémově-imanentním, a snáší také argumenty pro svou koncepci symetrického chápání legitimacy „jako ospravedlnění autority v termínech obecné normativisty“. Posléze se autor věnuje praktické relevanci legitimizačních teorií v globalizovaném světě. V závěru jsou sumarizovány důsledky nabízených řešení jako údajně smysluplná alternativa tradičních státovědných konceptů. Z tohoto stručného přehledu je tedy patrné, že má práce přehlednou a promyšlenou strukturu.
- 4. Vyjádření k práci** Autor ve své práci pohlíží na stát a jeho legitimitu značně kriticky. Stát je pro něj těžko akceptovatelným prisvojitelem mocenského monopolu, který dává lidem pravidla, vynucuje absolutní poslušnost a ještě si nárokuje legitimitu. Nerespektuje přitom to, co všichni, a není ani příliš funkční jak v minulosti, tak v současnosti. To všechno může být i pravda, ale pořád to nestačí na úplné zavržení státu. V dějinách lidstva totiž státní uspořádání jednoznačně dominuje, nepočítáme-li archaické společnosti. Toto uspořádání

společnosti vykazuje přes svoji nedokonalost pozoruhodnou životaschopnost a v podstatě nemá smysluplnou alternativu – vždyť ani soudobé integrace se nemohou států zcela zbavit. Jak mnoho je stát potřeba, naplno dokazují teritoria tzv. zhroucených států. Od toho všeho se odvíjí legitimita státu jako společenské instituce. Je potvrzena společenskou a historickou praxí. Tváří v tvář těmto skutečnostem působí pokus legitimizovat stát z „morálních“ pozic poněkud idealisticky či až komicky. Stát je mocenskou institucí, která zajišťuje, aby lidé vůbec mohli žít spolu, kterou nemá smysl testovat prizmatem „morálních“ imperativů platných pro každého. I stát, který nedostojí „morálně“ založené legitimitě, může dobře plnit své funkce. Ani „morálně“ legitimizovaný stát pak nemůže vynucovat na lidech absolutně všechno, protože lidé jsou svobodní a ne automaty. Stát zůstane legitimní, i když se neposlechne úplně všechno. Není ani žádná „morální“ povinnost poslechnout jakýkoli státní příkaz, maximálně povinnost dodržovat právo, pokud není extrémně nespravedlivé.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Co si autor předsevzal, to i splnil.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Práce je originálním dílem, nejde o plagiát. Přináší nové pohledy na zkoumanou problematiku a rozšiřuje poznání.
Logická stavba práce	Práce má logickou strukturu, je promyšleným dílem.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor vychází z širokého spektra zdrojů – našich i cizích, tištěných stejně jako internetových. Zahraniční zdroje převažují.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Provedená analýza je důkladná, i když někdy ne zcela akceptovatelná.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je precizní. Text je prakticky bez chyb. Citační normy jsou dodržovány.
Jazyková a stylistická úroveň	Z jazykového a stylistického hlediska práce plně vyhovuje.

6. **Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě** Jak bylo uvedeno výše, připomínky lze vznést ke koncepci pojmu legitimacy státu a důsledkům, které z ní jsou dovozovány. V rámci autorova přístupu je však práce koherentním dílem zpracovaným se značnou akribií a čtenáře určitě obohatí. Otázky k obhajobě: 1) Jak stát legitimizují sociální učení a ideologie vycházející z kolektivismu nebo solidarismu? 2) Má stát budoucnost v éře globálních rizik a co by eventuálně přišlo po něm?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	--------------	---

V Praze dne 7. května 2018

Doc. JUDr. PhDr. Pavel Maršálek, Ph.D.,
oponent